

*Svečiuose Lippstadto (Vokietija) miesto žurnalas
„Penki devyni“ („Fünf neun“).*

59

Ilgas kelias į šeimos laimę

Įvaikinti vaiką nėra taip paprasta. Lippstadto miesto gyventojai laukia vaiko vidutiniškai ketverius metus.

„Tu užaugai ne po mano širdimi, bet mano širdyje.“ Ši mintis nusako tuos jausmus, kuriuos išgyvena įvaikintojai jų ne biologiniams vaikams. Tai patyrė ir dvi moterys, kurios prieš kelerius metus įvaikino mergaites...

„Mums buvo beveik dvidešimt metų, kai pirmą kartą susidomėjome įvaikinimu“, prisimena trisdešimt devynerių metų Martina. Ji ir jos buvęs vyras negalėjo susilaukti vaikų, bet, nepaisant to, jie norėjo turėti šeimą. „Pirmiausia man buvo labai svarbu turėti vaiką“, prisimena Martina, kuri šiandien su kitu gyvenimo partneriu augina dar ir biologinį vaiką. Ne vieną mėnesį pora lankė seminarus, ruošiančius tėvystei, savaitgalinius mokymus, kurių metu buvo pasiskirstoma tam tikrais vaidmenimis, vykdavo pokalbiai, diskusijos, užsimezgė ryšiai su kitais tėvais. Sutuoktiniai buvo visapusiškai ištirti, patikrintos jų pajamos, motyvai, požiūris į šeimą ir būstas. „Tada gavome oficialų patvirtinimą, kad mes pasirengę tapti tėvais“, Martina šiandien šypsosi. Iš pradžių vaikas nebuvo pasiūlytas. Tik gerokai vėliau, po pusantrų metų, suskambo telefonas. „Kalbėjo Jaunimo tarnybos darbuotoja. Buvo trečiadienis, prisimenu kaip šiandien. Tarnyba siūlė mažą, 17 mėnesių, motinos apleistą mergaitę. Reikėjo ją paimiti iš šeimos.“ Martina ilgai nedelsė, nupirko kūdikiui įvairių reikalingų daiktų ir informavo darbdavį apie savo sprendimą. Penktadienį mažylė jau buvo Martinos namuose. Rudi plaukai, rudos akys. „Tai buvo meilė iš pirmo žvilgsnio“, sako Martina. Meilė, kuri neišblėso per dešimt metų. Annika buvo įvaikinta, kai jai suėjo šešeri. Ligi tol Martina ir jos buvęs vyras mergaitę globojo. „Mums buvo labai svarbu įvaikinti. Būtų be galo sunku, jei mažylė vėl iš mūsų būtų atima“, sako Martina.

Popieriaus šūsnyis vietoj nėščiujų gimnastikos. Bet koku atveju įvaikinimas yra ypatingas vaiko atsiradimo būdas. Vietoj devynių nėštumo mėnesių ir artimo fizinio kontakto su kūdikiu įvaikintojai privalo keletą mėnesių pildyti įvairius blankus, dalyvauti pokalbiuose. Ne vieną mėnesį, kartais ir kelerius metus, laukiama su viltimi ir nerimu. O po to, jei pasiseks, galbūt viskas pajudės labai greitai, jei tik bus sulaukta skambučio. Bet šiuo metu nėra lengva įsivaikinti kuo mažesnę vaikėlį. Apie 50 Soest apskrities porų laukia šios galimybės. „Galimybė įvaikinti naujagimį – 10 su 1“, sako Soest apskrities įvaikinimo tarnybos socialinis darbuotojas Hans-Ulrich Adams. Labai retai ką tik gimę vaikai atiduodami įvaikinti: „Taip pasielgia daugiausia

labai jaunos mamos, kurios nemato jokių kitų galimybių, nes dar turi mokytis mokykloje ar įgyti profesiją. Taip pat ir vyresnės vienišos moterys arba nesantuokinių ryšių metu pastojusios ir pagimdžiusios vaikus“, priduria kolega Dagmar Stockei-Bollermann. „Tokios moterys labai ilgai neigia nėštumą, slepia, kad laukiasi kūdikio. Gimusio mažylio jos stengiasi kuo greičiau atsikratyti“. Daugelis tokių mamų net nenori pažvelgti į naujagimį, bijo savo jausmų protrūkio. „Mes patariame pažvelgti į vaiką, paimti jį ant rankų, atsisveikinti. Juk vaikas nedings, jis lydės visą gyvenimą, net jeigu bus atiduotas įvaikinti. Mama apie gimusį kūdikį nuolat galvos, vėliau atsiras įvairios fantazijos, bus galvojama apie kiekvieną vaiko gimimo dieną ir panašiai“, teigia patyrusi socialinė darbuotoja.

Aštuonios savaitės apsigalvoti

Atsisakę vaiko biologiniai tėvai turi teisę atšaukti savo sprendimą. Aštuonios savaitės – keturiasdešimties metų moteriai Klaudijai iš Lippstadto ilgiausios aštuonios savaitės jos gyvenime. Jai ir jos vyrui prieš beveik penkerius metus nusišypsojo laimė įvaikinti naujagimę mergaitę. „Pasisekė kaip loterijoje“, sako Klaudija. Po daugelio nesėkmingų nėštumo atvejų nebeliko jokios galimybės pagimdyti vaiką. Po trejų metų įvaikinimo procedūros paskambino: „Ar dar vis norite globoti vaiką?“ Kai Klaudija atsakė teigiamai ir paklausė vaiko amžiaus, Jaunimo tarnybos darbuotoja atsakė: „Ateinančią savaitę vaikas turi gimti!“. Klaudija su vyru ir džiaugėsi ir abejojo, pasiskolino iš sesers kūdikio kraitelę. Pagaliau po keturiolikos dienų mažylė atėjo į šį pasaulį. „Mes kasdien daug kartų važiuodavome į ligoninę, valgydinome ir vystėme naujagimę“, prisimena Klaudija. „Po trijų dienų galėjome mergaitę pasiimti į namus“. Laimės jausmas turėti vaiką buvo sumišęs su baime, kad mes jį dar galime prarasti, jeigu mama apsigalvotų dėl priimto sprendimo. Bet po aštuonių savaitių suskambęs telefonas išlaisvino: mama pasirašė visus popierius, mergaitė atiduota įvaikinti.

Po dvejų metų mergaitės biologinė mama teiravosi Jaunimo tarnybos apie mažylę. „Aš parašiau ilgą laišką, papasakojau apie mūsų dukters vystymąsi, pirmuosius jos draugus, kad mes ją labai mylime. Pridėjau ir nuotrauką“, prisimena Klaudija. „Manau, yra gerai, kad mama neabejinga savo vaiko likimui. Drąsus sprendimas – išnešioti vaiką ir jį atiduoti įvaikinti“, sako Klaudija. „Labai gerbiu šią moterį“.

Jokio paslapčių šlamšto

Abu socialiniai darbuotojai nepritaria tiems, kurie įvaikinimą padaro didele paslaptimi. „Mes už tai, kad vaikui iš karto būtų aiškiai ir atvirai pasakyta: tu esi įvaikintas“. Egzistuoja ir atviro įvaikinimo galimybės – tai reiškia: biologiniai tėvai gali nuolat matytis su savo vaiku – arba iš dalies atviras įvaikinimas, kuris ir Soest apskrityje labai populiarus. „Biologiniai tėvai arba ir seneliai susipažįsta su jų vaiko nauja šeima, susitinkama vieną kartą, ir įtikinama, kad mažylis gerai gyvena, juo rūpinamasi. Toks susitikimas įvyksta neutralioje aplinkoje, anonimiškai, jame dalyvauja įvaikinimo tarnybos specialistai.“ Martinos ir Klaudijos dukters žino, kad jos yra įvaikintos. „Norėjau užkirsti kelią galimiems kvailiems pastebėjimams mokykloje ar darželyje“, sako Martina. Kai Klaudijos dukra pradėjo klausinėti apie tai, ar ji buvo mamos pilve, iš karto paaiškinta, kad mergaitė buvo kitos moters pilve, jame ir užaugo. „Bet aš esu tavo mama, kuri tave myli ir visada greta“. Trejų metų dukrytė liko patenkinta atsakymu.

Brendimo laikotarpiu prasideda problemos

„Daugelis vaikų, vėliausiai brendimo laikotarpiu, klausia apie biologinius tėvus, kas jie yra“, sako Dagmar Stockei-Bollermann. „Jie gali kreiptis į mus ir pabandyti užmegzti ryšius su biologine šeima“. Paprastai atsiranda problemų, susijusių ne su vaikais, bet su suaugusiais asmenimis: „Daugelis biologinių tėvų nenori susitikti, vengia gilintis į praėjusį gyvenimo etapą, atlikti bet kokių veiksmų“, teigia Stockei-Bollermann. „Tai gali sukelti nemažai problemų paaugusiems vaikams“. Taip pat ir kiti sunkumai gali laukti tėvių ir jų įvaikinto vaiko: „Nereikia pamiršti, kad vaikas turi dvi mamas ir du tėčius“, perspėja Hans-Ulrich Adams. „Ypač įvaikinti vaikai, gimę užsienyje, gali pradėti priekaištauti dėl to, kad jie yra išplėsti iš gimtosios kultūros lauko“. Adams net žino vieną atvejį, kai vaikas turėjo palikti jį įvaikinusių šeimą ir grįžti į gimtinę, nes tarpusavio santykiai pasidarė neįmanomi.

Nepuoselėti per daug gražių vilčių

Kita problema: tėvai per daug tikisi iš vaikų. „Nereikia pamiršti, kad daugelis vaikų yra kilę iš žemiausio socialinio visuomenės sluoksnio, neretai jų nėščios mamos gėrė, vartojo narkotikus. Tai nepraeina be pasekmių“, teigia Adams. Kai kurie įvaikintojai nusivilia, kad įvaikiams nesiseka mokytis, jie nekaip elgiasi arba nuolat serga.“ Paprastai per didelės viltys baigiasi dideliais nusivylimais“, sako Adams. „Nesėkmingo įvaikinimo rizika visada yra“.

Taip pat ir Martina turi gyventi su dukters silpnybėmis. Annika viena akimi žvairuoja. Įtariama, kad tai genetinis defektas, kurį buvo galima pašalinti ankstyvoje kūdikystėje, jeigu biologinė mama tuo būtų pasirūpinusi. Mergaitė, besimokydama pagrindinėje mokykloje, turi įdėti labai daug pastangų. „Bet aš matau visų pirma teigiamas mergaitės puses. Ji yra dosni, geranoriška, myli silpnesnius ir gyvūnelius. Maža sėkmė, teigiami poslinkiai ir pasiekimai po kelerių metų nėra savaime suprantami dalykai. Dėl jų aš esu labai laiminga“, sako Martina.

Dėl įvaikinimo mama niekada nesigailėjo. Net ir tada, kai prieš ketverius metus pati pagimdė vaiką. „Annika mane daug ko išmokė, tobulėjau kaip asmenybė. Visus dalykus reikia priimti tokius, kokie jie yra – ir sunkumai yra tam, kad jie būtų nugalėti. Mielai ir šiandien įvaikinčiau dar vieną vaiką. Tik motyvacija dabar būtų kita: šeimos kurti nebereikia, ją turiu. Norėčiau įvaikinti vaiką tam, kad galėčiau jam suteikti geresnį gyvenimą.“

Sabine Hense-Ferch